

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษา การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 ครั้งนี้ ผู้วิจัย จะนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้าน
2. เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งของบุคลากร ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีต่อระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งโดยรวมและรายด้าน

2. สมมติฐานการวิจัย

มีปฏิสัมพันธ์ระหว่าง ขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งของบุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 ที่มีต่อระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากร ได้แก่ บุคลากรในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 2,498 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 179 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,319 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง สุ่มจากประชากร โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Random Sampling) คือ แบ่งกลุ่มตามอำเภอหรือกิ่งอำเภอที่เป็นที่ตั้งของสถานศึกษา กำหนดให้ครอบคลุมในทุกอำเภอหรือกิ่งอำเภอ จำแนกตามขนาดสถานศึกษาและตำแหน่ง และกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากตาราง Krejcie & Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 322 คน สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีจับสลาก

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ประกอบด้วย 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check list) คือ ขนาดสถานศึกษาที่ผู้ตอบแบบสอบถามปฏิบัติงาน และตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.97

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จัดทำหนังสืออนุญาตให้จัดเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ส่งถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัย นำส่งด้วยตนเองพร้อมกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 322 ชุด จากนั้น ผู้วิจัย ประสานโดยตรงกับผู้บริหารสถานศึกษาที่มีกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอรับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลับคืนด้วยตนเอง ได้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยกลับคืน 322 ชุด เป็นเครื่องมือที่สมบูรณ์ สามารถใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้ทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัย วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลสำเร็จรูป โปรแกรม SPSS for windows version 12 (Statistical Package for Social Science) โดยแบบสอบถามตอนที่ 1 นำข้อมูลจากแบบสำรวจรายการ วิเคราะห์หาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และแบบสอบถามตอนที่ 2 นำข้อมูลจากแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมและรายด้าน และหาปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่ง ที่มีต่อระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการทดสอบค่า F - test (Two - Way ANOVA) ทั้งโดยรวมและรายด้าน นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่า F - test (Two - Way ANOVA)

4. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 สรุปผลได้ ดังนี้ คือ

4.1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานศึกษาขนาดเล็กมีผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 48 จำแนกเป็น ผู้บริหาร 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5 และครูผู้สอน จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 43 และสถานศึกษาขนาดใหญ่ จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 52 จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3 และครูผู้สอน จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 49

4.2 ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม และจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สรุปได้ ดังนี้ คือ

4.2.1 สถานศึกษา มีระดับการบริหารงาน โดยภาพรวม และรายด้าน 3 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง และระดับมาก 1 ด้าน เรียงลำดับจากสูงไปหาคำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ พิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็กมีระดับการบริหารงาน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับจากสูงไปหาคำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ สถานศึกษาขนาดใหญ่ มีระดับการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงไปหาคำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

4.2.2 สถานศึกษา มีระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารวิชาการ เมื่อพิจารณา รายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน อย่างรอบคอบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา อย่างต่อเนื่อง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ วัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียนอย่างรอบคอบ นิเทศภายในสถานศึกษา

อย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่นอย่างใกล้ชิด และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ตามลำดับ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ส่งเสริมด้านวิชาการแก่หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

4.2.3 สถานศึกษา มีระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ พิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก คือ บริหารการเงินอย่างโปร่งใส จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ และบริหารบัญชีอย่างเป็นปัจจุบัน ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก คือ บริหารการเงินอย่างโปร่งใส โอนเงินงบประมาณถูกต้องตามระเบียบ และจัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก คือ จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ บริหารบัญชีอย่างเป็นปัจจุบัน และบริหารการเงินอย่างโปร่งใส ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.4 สถานศึกษา มีระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคคล พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นระบบ และเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการตามระเบียบของทางราชการ อย่างยุติธรรม จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาค่า 3 ลำดับแรก คือ จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นระบบ

ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานทะเบียนประวัติอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ จัดทำภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ จัดทำภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง และเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ดำเนินงานทะเบียนประวัติอย่างเป็นระบบ

4.2.5 สถานศึกษา มีระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารทั่วไป พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ รับนักเรียนตามนโยบาย และระเบียบของทางราชการ อย่างโปร่งใส และพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง จำแนกตามขนาดสถานศึกษา สถานศึกษาขนาดเล็ก พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ รับนักเรียนตามนโยบาย และระเบียบของทางราชการ อย่างโปร่งใส และพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาขนาดใหญ่ พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรกคือ พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศ อย่างต่อเนื่อง จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และปฏิบัติงานเกี่ยวกับงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างชัดเจน ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง

4.3 ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง สรุปได้ดังนี้

4.3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากสูงไปหาคำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปหาคำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

4.3.2 ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงาน จากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงาน จากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม นิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน อย่างรอบคอบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.2.3 ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงาน จากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ โอนเงินงบประมาณถูกต้องตามระเบียบ จัดทำ และเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ และจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ บริหารการเงินอย่างโปร่งใส จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ และการบริหารบัญชี อย่างเป็นปัจจุบัน ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4.2.4 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน

ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำดับ 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง จัดทำภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และจัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการตามระเบียบของทางราชการ อย่างยุติธรรม ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำดับ 3 ลำดับแรก คือ จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง และเลื่อนขั้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการตามระเบียบของทางราชการ อย่างยุติธรรม

4.2.5 ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน

ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำดับ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำสำมะโนนักเรียนครอบคลุมเขตบริการ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำดับ 3 ลำดับแรก คือ จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ รับนักเรียนตามนโยบาย และระเบียบของทางราชการ อย่างโปร่งใส และพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง

4.4 ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง สรุปได้ดังนี้

4.4.1 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปหาลำดับ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงบประมาณ ตามลำดับ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวม อยู่ในระดับน้อย

เรียงลำดับจากสูงไปหาลำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารงบประมาณ การบริหารวิชาการ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปหาลำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับจากสูงไปหาลำ คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ

4.4.2 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำ 3 ลำดับแรกคือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา อย่างเป็นรูปธรรม ประสานความร่วมมือพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่น อย่างเป็นใกล้ชิด และนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ส่งเสริมด้านวิชาการแก่หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำ 3 ลำดับแรก คือ วัดผล ประเมินผลและเทียบ โอนผลการเรียนอย่างรอบคอบ นิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เน้นแนว การศึกษาอย่างเป็นระบบ และนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาลำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม ประสานความร่วมมือพัฒนา วิชาการกับสถานศึกษาและองค์กรอื่นอย่างใกล้ชิด และพัฒนาแหล่งเรียนรู้อย่างหลากหลาย ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ส่งเสริมด้านวิชาการแก่หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา อย่างต่อเนื่อง

4.4.3 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวม อยู่ในระดับน้อย พิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ โอนเงินงบประมาณถูกต้องตามระเบียบ จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ และจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ บริหารการเงินอย่างโปร่งใส จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ และบริหารบัญชี อย่างเป็นปัจจุบัน ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวม อยู่ในระดับมาก พิจารณารายข้อ ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ บริหารการเงินอย่างโปร่งใส จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ และจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารงบประมาณ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ จัดทำและเสนอของบประมาณอย่างเป็นระบบ บริหารการเงินอย่างโปร่งใส และบริหารบัญชี อย่างเป็นปัจจุบัน ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

4.4.4 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงานด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง พิจารณารายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ จัดทำภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม และวางแผนอัตรากำลังคนอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ออกจากราชการตามระเบียบของทางราชการ อย่างยุติธรรม ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับน้อย เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาคำ 3 ลำดับแรก คือ

จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานทะเบียนประวัติอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการ ตามระเบียบของทางราชการอย่างยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารงานบุคคล โดยรวมและส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ จัดทำบัญชีถือจ่ายเงินเดือนอย่างเป็นระบบ ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง และดำเนินงานทะเบียนประวัติอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการตามระเบียบของทางราชการอย่างยุติธรรม ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและทุกข้ออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรกคือ จัดทำภาระงานของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาแบบมีส่วนร่วม ส่งเสริมการรักษาวินัยอย่างต่อเนื่อง และเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาออกจากราชการตามระเบียบของทางราชการ อย่างยุติธรรม

4.4.5 ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อ ระดับการบริหารงาน ด้านการบริหารทั่วไป โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อผู้เรียนตามนโยบายและระเบียบของทางราชการอย่างโปร่งใส และพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมาก เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ รับผิดชอบต่อผู้เรียนตามนโยบายและระเบียบของทางราชการอย่างโปร่งใส และพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้เรียนตามนโยบายและระเบียบของทางราชการ อย่างโปร่งใส ข้อที่มีระดับการบริหารงาน

ต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง ครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่มีความคิดเห็นต่อระดับการบริหารงาน โดยรวมและทุกข้อ อยู่ใน ระดับมากที่สุด เรียงลำดับข้อที่มีระดับการบริหารงานจากสูงไปหาต่ำ 3 ลำดับแรก คือ พัฒนา ระบบเครือข่ายข้อมูล สารสนเทศอย่างต่อเนื่อง จัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ และจัดทำสำมะโนนักเรียนครอบคลุมเขตบริการ ข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด คือ ประสานงานการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง

4.4 ผลการศึกษาปฏิสัมพันธ์ ระหว่างขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง

ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 สรุปได้ดังนี้

4.4.1 โดยรวม มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่ง ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พิจารณารายคู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ทุกคู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษา ขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษา ขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่าง กับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่

4.4.2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานวิชาการ พิจารณารายคู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกคู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่าง กับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอน ในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษา ขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่

4.4.3 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงบประมาณ พิจารณารายคู่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

แตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่แตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน

4.4.4 เมื่อพิจารณารายด้าน ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง ต่อการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล

4.4.5 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง ต่อการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานทั่วไป พิจารณารายคู่ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 5 คู่ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่ และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดเล็กแตกต่างกับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่กับครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ไม่แตกต่างกัน

5. อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

5.1 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมและรายด้าน ส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการบริหารทั่วไป การบริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ และการบริหารงานบุคคล ตามลำดับ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษา ปัจจุบันเป็นระยะเริ่มต้นที่มีการปรับปรุง กระทรวง กรม โดยมีการหลอมรวมหน่วยงานทางการศึกษา ปรับปรุงขอบข่ายและภารกิจของสถานศึกษา ประกอบกับมีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของสังคมยุคข้อมูล สารสนเทศ หลายประการ อาทิ มีการปฏิรูป การเรียนรู้ การปฏิรูปหลักสูตร โดยมีการประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นต้น (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 278) ล้วนเป็นสาเหตุที่ส่งผลให้สถานศึกษามีการปรับระบบ การปฏิบัติงานหลายด้าน ทำให้สถานศึกษาบางแห่งที่มีความพร้อม สามารถบริหารจัดการได้ อย่างมีประสิทธิภาพ แต่สถานศึกษาบางแห่งที่มีข้อจำกัด ยังไม่สามารถบริหารจัดการได้อย่างมี ประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้มีระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ สถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 โดยภาพรวม อยู่ในระดับปานกลาง

5.2 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารวิชาการ โดยรวมและส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับผลการศึกษาของศิริส แสนอุบล (2542 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า การปฏิบัติงานวิชาการในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง และ เป็นที่น่าสังเกตว่า ทั้ง โดยรวม และพิจารณาจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ข้อที่มีระดับ การบริหารงานต่ำสุด เมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นๆ ในด้านการบริหารวิชาการ และเป็นข้อที่ บุคลากรในสถานศึกษาทั้ง 2 ขนาด มีความเห็นสอดคล้องกัน คือ วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการ จัด การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีการทำวิจัยในชั้นเรียน อยู่ในระดับน้อย ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ปัจจุบัน ครูมีการทำวิจัยในชั้นเรียนน้อย ขณะที่ มี ความต้องการในการทำวิจัยในชั้นเรียนมาก ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมเพื่อ พัฒนาความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ของครูในการทำวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้ง จัดสรร งบประมาณ วัสดุและอุปกรณ์ เพื่อสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งจะนำไปสู่คุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยตรง (พุทธชัย ใจชื่น. 2546 : 100) สำหรับข้อที่มีระดับ การบริหารงาน อยู่ในระดับมาก และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด เมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่นๆ คือ พัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษา อย่างต่อเนื่อง ที่เป็นเช่นนี้เป็นเพราะว่า ระยะเวลาที่ ผู้วิจัยกำลังทำการศึกษา เป็นช่วงที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้มีและพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายใน เพื่อเป็นหลักประกันให้แก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ว่าสถานศึกษา จะสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อรองรับการประเมินภายนอกรอบแรก จากสำนักงานรับรองและประเมินมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) (องค์กรมหาชน) เพื่อให้เป็นไป ตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 (กระทรวงศึกษาธิการ.2545 : 45 - 48) อย่างไรก็ตาม สถานศึกษาทุกแห่ง ควรให้ความสำคัญ

กับการบริหารวิชาการ เพราะเป็นภารกิจหลักของการบริหารจัดการศึกษาที่สถานศึกษาทุกแห่ง ต้องดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมาย ที่กำหนดให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่ง และสามารถอยู่ใน สังคมโลกได้อย่างมีความสุข ส่วนการบริหารงานด้านอื่นๆ นั้น เป็นเพียงงานสนับสนุนเพื่อให้ การบริหารวิชาการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 278)

5.3 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหาร งบประมาณ โดยรวมและทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง เป็นที่น่าสังเกตว่า ผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนในสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสอดคล้องกัน ว่า การลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด ที่เป็น เช่นนี้เป็นเพราะว่า ทุกภาคส่วน ของสังคมไทยยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา เท่าที่ควร ทั้งที่รัฐบาลได้ประกาศนโยบายตามแผนการศึกษาชาติว่า ให้มีการระดมทรัพยากร และการลงทุนเพื่อการศึกษา แต่ในทางปฏิบัติยังมีปัญหา อุปสรรคในการดำเนินงานอยู่มาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในชนบท และประชากรมีรายได้ต่ำ จึงส่งผลให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาได้น้อย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1. 2547 ข : 12)

5.4 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงาน บุคคล โดยรวม และทุกข้อ อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ขอบข่าย การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์และแนวปฏิบัติ ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน นอกจากนี้ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับขอบข่ายด้านการบริหารงานบุคคล บางเรื่องกระทรวงศึกษาธิการ ไม่ได้มอบอำนาจให้สถานศึกษาโดยตรงในทุกเรื่อง บางส่วน ต้องผ่านความเห็นชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือคณะกรรมการข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา โดยสถานศึกษาเป็นเพียงแต่เสนอความเห็น เพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 56) ประกอบกับช่วงระยะเวลา ที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เป็นระยะเริ่มต้นที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ทำให้สถานศึกษาขาดความชัดเจนในการบริหารงานด้านนี้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถานศึกษาจึงมีระดับการบริหารงานด้านนี้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ

5.5 จากผลการศึกษาที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารทั่วไปโดยรวม และส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ภารกิจตามขอบข่ายการบริหารทั่วไป ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานธุรการ งานข้อมูลและสารสนเทศ งานประสานงาน งานอาคารสถานที่ งานสำมะโนนักเรียน รับนักเรียนและงานประชาสัมพันธ์ เป็นต้น ขอบข่ายดังกล่าวเป็นภารกิจที่สถานศึกษาทุกแห่ง จำเป็นต้องดำเนินการให้เป็นไปตามนโยบาย กฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ และสถานศึกษาขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่า การประสานงานการศึกษาในระบบนอกระบบและตามอัธยาศัย อย่างต่อเนื่อง เป็นข้อที่มีระดับการบริหารงานต่ำสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษามีการปรับปรุงระบบบริหารราชการแผ่นดิน กฎหมาย ระเบียบแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่รับผิดชอบการจัดการศึกษา ทั้งในระบบนอกระบบ รวมทั้ง การจัดการศึกษาตามอัธยาศัย การประสานงานจึงขาดความชัดเจน จึงส่งผลให้สถานศึกษา ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักที่จัดการศึกษาในระบบ มีการประสานงานน้อย ส่วนผลการวิจัยที่พบว่า การจัดระบบบริหารองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ การรับนักเรียนตามนโยบายและระเบียบของทางราชการ อย่างโปร่งใส และการพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ อย่างต่อเนื่อง โดยรวม มีระดับการบริหารงานสูงกว่าข้ออื่นๆ อาจเป็นเพราะว่า กระทรวงศึกษาธิการ มีนโยบายกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่ง จัดระบบบริหารองค์กร เพื่อรองรับการกระจายอำนาจและยกฐานะเป็นนิติบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 ค : 3) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดนโยบายด้านการประกันสิทธิและโอกาสทางการศึกษา โดยมีเป้าหมายให้สถานศึกษาในสังกัดทุกแห่ง รับนักเรียนในวัยเรียนทุกคนในเขตบริการให้เข้าเรียน ครบ 100 % (กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 9) รวมทั้ง การพัฒนาระบบข้อมูล สารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต1 และสถานศึกษาในสังกัด ได้แก่ การนำระบบการบริหารจัดการสำนักงาน (E - Office) และระบบบริหารจัดการสถานศึกษา (E - School) เป็นต้น มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของงาน ส่งผลให้สถานศึกษามีระดับการบริหารงานด้านนี้สูง เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต1. 2548 : 5)

5.6 จากผลการศึกษาที่พบว่า โดยรวม กับด้านการบริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ และด้านการบริหารทั่วไป มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งต่อระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สอดคล้องกับประกาย บัตรศิริมงคล (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ระหว่างขนาดของโรงเรียนและสถานภาพ ต่อการมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา ทั้งโดยรวม และ 4 ขั้นตอน และสอดคล้องกับประเสริฐชัย พิศาธรรมย์ (2543 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ในโรงเรียนมัธยมศึกษา และสอดคล้องกับจำลอง ภู่อ่าง (2544 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา ต่อปัญหาการดำเนินงานพัฒนาบุคลากร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย นั้นแสดงว่า บุคลากรที่มีตำแหน่งต่างกัน คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน มีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2545 ก : 108) และเมื่อปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา ที่มีขนาดแตกต่างกัน ตามจำนวนนักเรียน ย่อมมีบริบทที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการศึกษา ได้แก่ ภารกิจ ปริมาณงาน ความรับผิดชอบ งบประมาณ จำนวนบุคลากรที่ปฏิบัติงาน และสภาพแวดล้อม เป็นต้น ทำให้มีความคิดเห็นหรือมุมมองต่อระดับการบริหารงานในด้านต่างๆ แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ทั้ง 2 ปัจจัยดังกล่าว มีอิทธิพลร่วมระหว่างกัน

5.7 จากผลการศึกษาที่พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษา และตำแหน่ง ต่อระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล ไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยครั้งนี้ แต่สอดคล้องกับรุ่งรัตน์ ภูวา (2545 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพกับขนาดของโรงเรียน ตามทัศนะของผู้บริหาร และครูผู้สอน ที่มีต่อการดำเนินงานปฏิรูปการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมหาสารคาม สอดคล้องกับจงจัด จันทบ (2545 : 68) ที่พบว่า ไม่มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพและขนาดของโรงเรียน ต่อปัญหาการปฏิบัติงานธุรการในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นที่น่าสังเกตว่า ระดับการบริหารงานตามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 4 กลุ่ม เรียงลำดับจากสูงไปหาต่ำสอดคล้องกัน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ขอบข่ายการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการบริหารงานบุคคล ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับระเบียบ หลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ ที่สถานศึกษาทุกแห่งต้องถือปฏิบัติเป็นแนวเดียวกัน นอกจากนี้ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษา ที่เกี่ยวข้องกับภาระงานด้านการบริหารงานบุคคล ในบางเรื่อง

กระทรวงศึกษาธิการ ไม่ได้มอบอำนาจให้สถานศึกษาโดยตรง ดังนั้น อำนาจหน้าที่ส่วนหนึ่งต้องผ่านความเห็นชอบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษานั้น สถานศึกษาเป็นเพียงแต่เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาเท่านั้น (กระทรวงศึกษาธิการ. 2548 : 56) ประกอบกับช่วงระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการศึกษา เป็นระยะเริ่มต้นที่มีการประกาศใช้ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ด้วยเหตุผลดังกล่าว สถานศึกษาจึงมีการบริหารงานด้านนี้น้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่นๆ ดังนั้น จึงส่งผลทำให้ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งต่อระดับการบริหารงานด้านนี้

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 มีระดับการบริหารงานบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผู้วิจัย จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

6.1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรส่งเสริม สนับสนุน การบริหารงานของสถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการบริหารวิชาการ ได้แก่ การจัดให้มีคณะทำงาน เพื่อให้ความช่วยเหลือ นิเทศ กำกับ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นระยะอย่างต่อเนื่อง การจัดอบรมเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ทักษะและประสบการณ์ของครู ในการจัดการเรียนรู้อย่างมืออาชีพ และส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน เป็นต้น

6.1.2 หน่วยงานต้นสังกัด ควรปรับปรุงระบบการบริหารงบประมาณ และมีการกระจายอำนาจด้านนี้ ไปยังสถานศึกษาโดยตรง เพื่อให้สถานศึกษาได้มีความเป็นอิสระคล่องตัว รวมทั้ง มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ จัดสรรงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์เพื่อสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน

6.1.3 สถานศึกษาและหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ทั้งองค์กรภาครัฐและเอกชน ควรมีการติดต่อประสานงานเพื่อส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาทั้ง 3 ระบบ ให้บังเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

6.1.4 ในการเพิ่มพูนสมรรถภาพการบริหารงานของบุคลากรนั้น หน่วยงานต้นสังกัดหรือผู้เกี่ยวข้อง ควรคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างขนาดสถานศึกษาและตำแหน่งของบุคลากร เป็นปัจจัยประกอบการพิจารณาวางแผนหรือกำหนดแนวทางการดำเนินงาน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาการบริหารงานบุคคล ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1 เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะไปสู่การวางแผน กำหนดนโยบายในการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารงานดังกล่าวต่อไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY